

V súvislosti s ochorením COVID -19 boli prijaté, ako reakcia na aktuálnu situáciu pre osoby postihnuté krízou, resp. za účelom zmiernenia ekonomických dopadov, okrem iného aj legislatívne opatrenia týkajúce sa preddavkov na poistné na zdravotné poistenie zamestnávateľa a samostatne zárobkovo činnnej osoby, poistného na sociálne poistenie pre povinne nemocensky poistenú a povinne dôchodkovo poistenú samostatne zárobkovo činnú osobu a poistného na sociálne poistenie, ktoré platí zamestnávateľ, ako aj daňových nedoplatkov.

*Vzhľadom na skutočnosť, že tieto legislatívne zmeny sa dotýkajú aj preukazovania podmienok účasti týkajúcich sa osobného postavenia podľa § 32 ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní, vydáva Úrad pre verejné obstarávanie (ďalej len „úrad“), za účelom zjednotenia výkladu dopadu uvedených zmien na proces verejného obstarávania, toto **všeobecné metodické usmernenie**. Jeho cieľom je bližšie vysvetliť, že **na hospodárske subjekty spĺňajúce predpoklady protikrízovej legislatívy v oblasti sociálneho poistenia, zdravotného poistenia a úhrady daní sa bude hľadať tak, že spĺňajú aj podmienky účasti osobného postavenia podľa § 32 ods. 1 písm. b) a c) zákona o hospodárskych subjektoch, a teda môžu byť aj zapísané do Zoznamu hospodárskych subjektov.***

Podľa § 32 ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní sa verejného obstarávania môže zúčastniť len ten, kto spĺňa tieto podmienky účasti týkajúce sa osobného postavenia:

písm. b) **nemá evidované nedoplatky na poistnom na sociálne poistenie a zdravotná poisťovňa neeviduje voči nemu pohľadávky po splatnosti** podľa osobitných predpisov v Slovenskej republike alebo v štáte sídla, miesta podnikania alebo obvyklého pobytu,

písm. c) **nemá evidované daňové nedoplatky** voči daňovému úradu a colnému úradu podľa osobitných predpisov^{46c} v Slovenskej republike alebo v štáte sídla, miesta podnikania alebo obvyklého pobytu,

1. Podľa § 170 ods. 21 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení druhá veta **za evidovaný nedoplatok na poistnom na sociálne poistenie sa považuje pohľadávka na poistnom na sociálne poistenie a na príspevkoch na starobné dôchodkové sporenie.** Na fyzickú osobu alebo právnickú osobu povinnú odvádzať poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie¹⁾ sa hľadá, ako keby mala evidovaný nedoplatok na poistnom na sociálne poistenie, ak za posudzované obdobie nie je splnená povinnosť podľa § 228 ods. 1 alebo § 231 ods. 1 písm. f), ak sa nepreukáže opak.

Dňa 6. apríla 2020 nadobudla účinnosť novela zákona o sociálnom poistení (zákon č. 68/2020 Z. z., ktorým sa dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, § 293ew zákona o sociálnom poistení), ktorá umožňuje zamestnávateľom a samostatne zárobkovo činným osobám (SZČO) **odklad splatnosti poistného na sociálne poistenie.**

§ 293ew ods. 1 „Poistné, ktoré je povinný platiť zamestnávateľ alebo povinne nemocensky poistená a povinne dôchodkovo poistená samostatne zárobkovo činná osoba, ktorí

vykazujú pokles čistého obratu podľa osobitného predpisu¹³⁴) alebo pokles príjmov z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu⁶) o 40% a viac, **za marec 2020 je splatné v termíne do 31. júla 2020**, a to aj, ak v čase platenia poistného už platiteľ poistného nie je zamestnávateľom alebo povinne nemocensky poistenou a povinne dôchodkovo poistenou samostatne zárobkovo činnou osobou“.

2. Zákonom č. 68/2020 Z. z., ktorým sa dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony bol doplnený aj zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o zdravotnom poistení“):

„§ 38ev Prechodné ustanovenia počas trvania mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu vyhláseného v súvislosti s ochorením COVID-19 ods. 1 **Preddavok na poistné zamestnávateľov [§ 11 ods. 1 písm. c)] podľa § 17 ods. 1 a preddavok na poistné samostatne zárobkovo činných osôb [§ 11 ods. 1 písm. b)] podľa § 17 ods. 2, ktorí vykazujú medziročný pokles čistého obratu podľa osobitného predpisu⁶⁹) alebo pokles príjmov z podnikania a z inej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu²⁰) o 40 % a viac v dôsledku mimoriadnej situácie,⁷⁰) núdzového stavu alebo výnimočného stavu⁷¹) vyhláseného v súvislosti s ochorením COVID-19, **za marec 2020 je splatný v termíne do 31. júla 2020.**“**

Vláda môže svojím nariadením v budúcnosti určiť **aj ďalšie obdobia**, v ktorých môže odložiť splatnosť poistného/preddavku na poistné a určiť termín ich splatnosti za tieto obdobia (§ 293ew ods. 2 a § 38ev ods. 4).

3. Podľa § 2 písm. f) zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) na účely tohto zákona sa rozumie **daňovým nedoplatkom dlžná suma dane po lehote splatnosti dane.**

Podľa § 10 zákon č. 67/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 **za daňový nedoplatok sa nepovažuje dlžná suma dane,⁸) ktorej lehota splatnosti uplynie počas obdobia pandémie a ktorú daňový subjekt zaplatí alebo odvedie do konca kalendárneho mesiaca nasledujúceho po skončení obdobia pandémie**

Podľa § 12 ods. 3 cit. zákona správca dane nevyrubí úrok z omeškania podľa osobitného predpisu,¹⁰) ak daňový subjekt zaplatí alebo odvedie do konca kalendárneho mesiaca nasledujúceho po skončení obdobia pandémie v ustanovenej výške alebo vo výške určenej v rozhodnutí správcu dane daň z príjmov, vybraný preddavok na daň,¹¹) daň vybranú zrážkou,¹¹) alebo zrazenú sumu na zabezpečenie dane¹¹), ktoré sa stali splatnými počas obdobia pandémie.

K bodu 1, 2: Vychádzajúc z uvedeného má úrad za to, že na doklady vystavené v súlade s vyššie uvedenou legislatívou, prijatou v rámci mimoriadnych opatrení v súvislosti s ochorením Covid 19, ktorými bude preukázané, že hospodársky subjekt má predĺženú splatnosť poistného na sociálne poistenie, ktoré je povinný platiť, v súlade s § 293ew zákona o sociálnom poistení, predĺženú splatnosť preddavku na poistné na zdravotné poistenie v súlade s § 38ev zákona o zdravotnom poistení **treba hľadiť ako na doklady potvrdzujúce,**

že hospodársky subjekt spĺňa podmienku účasti podľa § 32 ods. 1 písm. b) zákona o verejnom obstarávaní v časti týkajúcej sa nedoplatkov voči Sociálnej poisťovni, resp. v časti týkajúcej sa splatných pohľadávok voči zdravotnej poisťovni.

Na subjekt, ktorého sa vyššie uvedené potvrdenie týka, je teda potrebné do uplynutia termínu predĺženej splatnosti nedoplatku na sociálnom poistení za marec 2020, t. j. do 31. 7. 2020 nazerať ako na subjekt bez evidovaného nedoplatku na poistnom na sociálne poistenie. Rovnako je to potrebné aplikovať aj pri zdravotnom poistení za mesiac marec 2020 (preddavky splatné v mesiaci apríl 2020), t. j. subjekt do uplynutia termínu predĺženej splatnosti preddavku na zdravotné poistenie nie je subjektom s evidovanou pohľadávkou po splatnosti.

V súvislosti so splnomocnením vlády, nariadením určiť aj ďalšie obdobia (odloženia splatnosti) a termíny ich splatnosti, je potrebné vyššie uvedené primerane aplikovať/modifikovať vo vzťahu k ďalším vymedzeným obdobiam a ich termínom splatnosti.

K bodu 3: V prípade daňového nedoplatku je žiadúce postupovať obdobne a na doklad vydaný v nadväznosti na znenie § 10 zákona č. 67/2020 Z. z., je potrebné hľadiť, do doby určenej v predmetnom ustanovení (do konca kalendárneho mesiaca nasledujúceho po skončení obdobia pandémie), **ako na doklad potvrdzujúci skutočnosť, že daňový subjekt nemá evidované nedoplatky voči daňovému úradu, a teda spĺňa podmienku účasti týkajúcu sa osobného postavenia podľa § 32 ods. 1 písm. c) zákona o verejnom obstarávaní.**

4. V súlade s vyššie uvedeným (k bodu 1,2,3) bude **úrad** rovnako postupovať **aj za účelom zápisu, resp. predĺženia zápisu do Zoznamu hospodárskych subjektov.**

- To znamená, že úrad bude na hospodársky subjekt hľadiť ako na subjekt spĺňajúci podmienku účasti podľa § 32 ods. 1 písm. b) zákona o verejnom obstarávaní

- v časti týkajúcej sa nedoplatkov voči Sociálnej poisťovni v prípade, ak bude mať preukázané, že hospodársky subjekt má predĺženú splatnosť poistného, ktoré je povinný platiť, v súlade s § 293ew zákona o sociálnom poistení,

- v časti týkajúcej sa pohľadávok na zdravotnom poistení voči zdravotnej poisťovni, v prípade, ak bude mať preukázané, že hospodársky subjekt má predĺženú splatnosť preddavku na poistné, ktoré je povinný platiť, v súlade s § 38ev zákona o zdravotnom poistení.

- Rovnako bude úrad hľadiť na hospodársky subjekt, ako na subjekt spĺňajúci podmienku účasti podľa § 32 ods. 1 písm. c) zákona o verejnom obstarávaní, ak úrad bude mať preukázané, že hospodársky subjekt (resp. jeho dlžná suma dane) spadá do výnimky z definície daňového nedoplatku ustanovenej § 10 zákona č. 67/2020 Z. z..
- Následne, po zápise takýchto hospodárskych subjektov v zozname hospodárskych subjektov, bude **po uplynutí lehoty** splatnosti podľa § 293ew zákona o sociálnom

poistení, § 38ev zákona o zdravotnom poistení, resp. § 10 zákona ž. 67/2020 Z. z. úrad overovať skutočnosť, či hospodársky subjekt spĺňa podmienku účasti podľa § 32 ods. 1 písm. b), resp. písm. c) zákona o verejnom obstarávaní.

- V prípade, ak po uplynutí lehoty splatnosti, bude mať úrad za preukázané, že Sociálna poisťovňa eviduje nedoplatok na sociálnom poistení, u ktorého opätovne nebola predĺžená lehota splatnosti, a ktorého úhrada nie je povolená platiť v splátkach (rovnako/obdobne pri preddavkoch na zdravotnom poistení a daňovom nedoplatku), **začne správne konanie vo veci vyčiarknutia zo zoznamu hospodárskych subjektov, z dôvodu nesplnenia podmienky účasti podľa § 32 ods. 1 písm. b), resp. písm. c) zákona o verejnom obstarávaní.**

5. Úrad odporúča verejným obstarávateľom v prípade, ak postup zadávania zákazky trvá aj po uplynutí termínu predĺženia splatnosti uvedených nedoplatkov, resp. pohľadávok, aby taktiež vykonali **následné overenie splnenia podmienok účasti podľa § 32 ods. 1 písm. b), c) zákona o verejnom obstarávaní** v prípade subjektov, ktorí predložili (alebo ich verejný obstarávateľ získal priamo z informačného systému), ako dôkaz splnenia predmetných podmienok účasti, potvrdenie vystavené v súlade s § 293ew zákona o sociálnom poistení, § 38ev zákona o zdravotnom poistení, alebo § 10 zákona č. 67/2020 Z. z..

Príklad: *Hospodársky subjekt predloží (resp. verejný obstarávateľ v postavení orgánu verejnej moci získa z informačného systému) dňa 20.5.2020 potvrdenie sociálnej poisťovne: „že subjekt má evidované neuhradené poistné za 03/2020, avšak zamestnávateľ/samostatne zárobkovo činná osoba podal/podala Čestné vyhlásenie na preukázanie poklesu čistého obratu alebo poklesu príjmov z podnikania“. Verejný obstarávateľ pri vyhodnocovaní podmienok účasti týkajúcich sa osobného postavenia podľa § 32 ods.1 písm. b) zákona o verejnom obstarávaní akceptuje takýto doklad, ako doklad preukazujúci splnenie predmetnej podmienky účasti v časti týkajúcej sa absencie evidovaných nedoplatkov na sociálne poistenie, a to do termínu 31. 7. 2020. V prípade, ak proces zadávania zákazky pokračuje aj po 31.7.2020 verejný obstarávateľ opätovne preverí u dotknutého subjektu splnenie predmetnej podmienky účasti.*